

CUMHURİYET

OLAYLAR GÖRÜŞLER

Yargı Eliyle Savaşmak...

Güney Dinç

Mahkemeler, savaş araçları değildir. Hiçbir mahkeme, bir şeylerle savaşmak için kurulmaz. Örneğin, dünyanın hiçbir yerinde “**hırsızlıkla mücadele**”, “**fuhuşla mücadele**,” gibi özel amaçlı mahkemelerin kurulduğunu duymadık. Bunlara çok moda deyimle “**ihtisas mahkemesi**” denilemez. Böyle işleri kolluk görevlileri yapar. Mahkemeler de önlerine getirilen sanıkları, ilgili ceza ve yöntem yasaları doğrultusunda yargırlar. Yargılama işlevinin “**mücadele**” sözcüğü ile tanımlanması çok yanlıştır. Bu tür deyimler, mahkemeleri bağımsız ve yansız yargı yerleri olmaktan çıkarır, gereksiz yönlendirmelerle savaşan taraflar durumuna getirir.

Örneğin, ülkemizde bütün mahkemeler, “Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi, yargılama usulleri kanunla düzenlenir” diyen anayasanın tek tümcelik 142. maddesine göre kurulup çalışmaktadır. Bu madde bütün mahkemeler için yeterli gelmektedir.

12 Eylül döneminin ürünü olan ve 18 Haziran 1983 günlü bir yasa ile anayasaya eklenen Devlet Güvenlik Mahkemeleri’yle ilgili 143. maddede ise, DGM’lerin görevleri, “**Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmak**” olarak tanımlanmaktadır.

Yukarıdaki tümcelerde DGM’ler, adeta birer savaş aracı gibi tanımlanmıştır. Onlardan yansız yargılama istenmemekte, devleti, demokratik düzeni, Cumhuriyeti koruması, iç ve dış güvenliği sağlamak için yargılama yapması beklenmektedir. Bunlar yargının görevi olmadıkları için anayasanın 143. maddesinde bir sayfayı aşan pek çok ayrıntının ele alınması gerekli görülmüştür.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin İbrahim İncal/Türkiye kararından sonra DGM’lerin devam edemeyeceği görülünce bu mahkemeler kaldırılmış, yerine 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’na dayandırılarak örtülü DGM’ler olarak anılan özel yetkili mahkemeler getirilmiştir.

ÖYM’lerin kaldırılma tartışmalarının sürdürüldüğü günlerde, Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu Birinci Daire Başkanı **İbrahim Okur**’un, Cumhuriyet gazetesinin 29 Haziran 2012 günlü sayısında, **Utku Çakırözer**’in köşesinde yer

alan açıklamalarının çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Birinci Daire Başkanı Okur şöyle diyor;

“Onlara göre ‘ülke elden gidiyor’. ÖYM savcı ve hâkimlerinin ruh halini, basketbol ya da voleybol maçında başlamadan önce saha ortasında kafa kafaya vererek galibiyet kararlılığı sergileyen sporcuların ruh haline benzetiyorum ben. Bu psikolojinin de etkisiyle kendilerine eleştiri getiren herkesi, mesela beni, gerçekleri görmemekle suçluyorlar. ‘Biz böyle yapmasak ülke elden gidiyor. Biz bu direncimizle memleketi kurtarıyoruz. Siz bu dosyaları görerseniz, içindekileri okusanız böyle düşünmezsiniz’ inancındalar. Algı problemi olduğunu da kabul etmiyorlar, “Yargı algılara göre hareket etmez’ diyorlar.”

Bu duygu ve anlayış içindeki yargıçların yansızlıklarını koruyabilmeleri çok güçtür.

HSYK Birinci Daire Başkanı Okur, konuşmasını şöyle sürdürüyor:

“Sorun Mahkemelerde değil zihniyette: ÖYM’ler kalsın mı kalksın mı? Yasalarımızda, özellikle Terörle Mücadele Yasası’ndaki o geniş suç tanımları durdukça, Yargıtay kararlarında birey hak ve özgürlüklerine karşı devletçi refleks korunduğu ve öncelikli görüldüğü müddetçe ÖYM’ler kalkmış ya da kalkmamış hiç fark etmez. Kaldırılabilir ama mentalite değişmeyince sonuç değişmez. Bugün 80 özel yetkili savcı varsa, yasalar ve Yargıtay içtihatları değişmedikçe yarın 4500 savcımızın her biri özel yetkili gibi çalışmayı sürdürecektir.”

Başkan İbrahim Okur’un çok çarpıcı ve bir o kadar da düşündürücü yorumları, savcılıkların ve mahkemelerin birer savaş aracı durumuna getirilmelerinin sakıncalarını olanca açıklığıyla gözler önüne sermektedir. 2 Temmuz sabahı kavga gürültü arasında parlamentodan geçen 6352 sayılı yasa, 2006 yılında ÖYM’lerin görevlendirmesinde olduğu gibi yine 3713 sayılı yasadaki **“terörle mücadele”** tanımına dayandırılmıştır. Hem de Ceza Muhakemesi Kanunu’ndaki genel düzenlemeler ağırlaştırılarak. Bu suçlardan kovuşturulup yargılananlara yirmi dört saat olan gözaltı süresinin kırk sekiz saate çıkarılması, gözaltı süresi uzatılan kişinin durumu hakkında Cumhuriyet savcısının emriyle yalnızca bir yakınına bilgi verilmesi, gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkının hâkim kararıyla yirmidört saat süre ile kısıtlanabilmesi ve Ceza Muhakemesi Kanunu’nda öngörülen tutuklama sürelerinin iki kat olarak uygulanması gibi. Böylece bir yandan ÖYM’ler ellerindeki davaları görmeye devam ederlerken, benzer içerikli yeni davalar daha şimdiden **“Terörle Mücadele Mahkemesi”** adı yakıştırılan ağır ceza mahkemelerinde görülecek.

Aceleyle getirilen yeni yasada birçok hukuk yanlışlığı bulunmaktadır. Örneğin Geçici 2. maddenin 4. bendinde, ÖYM'lerde **“açılmış olan davalara, kesin hükümle sonuçlandırılıncaya kadar bu mahkemelerce bakmaya devam olunur. Bu davalarda, yetkisizlik veya görevsizlik kararı verilemez”** deniliyor. Davalar sonuçlanıncaya kadar ÖYM'lerin sürekliliğini pekiştirmek için getirilen yukarıdaki tümceler amacını aşmış, mahkemelerin değişen koşullara göre değerlendirme yetkisine yasa ile müdahale etmiştir. Bunlar hukuk açısından kabul edilemez düzenlemelerdir. Bundan sonra da yakınmaların süreceği, mahkemelerin bağımsızlığına ve yansızlığına yönelik haklı eleştirilerin devam edeceği daha şimdiden görülüyor. Onca eleştiriye karşın, yeni yasada özel yetkili savcılık ve mahkemelerin ikiye katlanmasından öteye, değişen, düzelen bir şeyler bulunmuyor. Yani yargı eliyle mücadeleye devam...

14 Temmuz 2012